

INHOUD

Voorwoord 8

Geschiedenis van het spoor 12

Praktische informatie 16

BELGIË 26

ROUTE 1 → Door de Westhoek 29

ROUTE 2 → Langs de Vlaamse steden 37

ROUTE 3 → Naar Luik en Luxemburg 45

DUITSLAND 54

ROUTE 4 → De Linke Rheinstrecke 57

ROUTE 5 → Het Zwarte Woud 63

ROUTE 6 → Beierse hoogtepunten 73

FRANKRIJK 86

ROUTE 7 → Door de Champagnestreek 89

ROUTE 8 → Langs de Normandische stranden 99

ROUTE 9 → Van de sneeuw naar de zee 109

GROOT-BRITANNIË 122

ROUTE 10 → Historisch Hampshire 127

ROUTE 11 → Langs de culturele hoofdsteden van Noord-Engeland 137

ROUTE 12 → Dwars door de Hooglanden 151

ZWITSERLAND 168

ROUTE 13 → Reisje langs de Zwitserse Rijn 171

ROUTE 14 → Van de Zwitserse bergen naar Italiaanse meren 181

ROUTE 15 → Op ontdekkingsstocht naar Alpentoppen 193

Plaatsnamenregister en fotoverantwoording 208

VOORWOORD

Het is vroeg in de ochtend. In de nachttrein is het stil, de slaap hangt nog als een zware deken om ons heen. Het enige wat de rust verstoort is het ritmische geluid van de trein. We schuiven het gordijn opzij en kijken naar buiten. In het vroege ochtendlicht schittert een meer, omlijst door groene bomen en bergen met hoge pieken. Mist stijgt op vanaf het water, waardoor het meer een gouden gloed krijgt. Het heeft iets magisch, maar het is een vluchtige schoonheid: plotseling is het donker en zien we onszelf weerspiegeld in het raam van de trein. De tunnel is gelukkig niet oneindig en al snel baadt onze coupé weer in het licht. Het meer heeft plaatsgemaakt voor besneeuwde bergtoppen. Dát maakt treinreizen zo mooi. Het uitzicht verveelt zelden en je ziet het landschap steeds veranderen tot je je bestemming hebt bereikt.

Eigenlijk hadden wij – Nick en Kirsten – niets met treinreizen. Vijftien jaar geleden was het niet hip, zelfs een beetje suf. We zochten gewoon allebei een avontuurlijk bijbaantje naast onze studie en we kwamen zo allebei te werken op dezelfde nachttrein als stewards. Ergens tussen Zwitserland en Italië is de vonk overgeslagen. Voor elkaar én voor het treinreizen. We doorkruisten daarna voor ons plezier heel Europa met de trein. Mensen verklaarden ons voor gek. Want in die tijd was de trein niet alleen heel duur, ook met duurzaamheid was men nog niet echt bezig. Waarom zou je honderd keer overstappen als je met een vliegtuig ergens

binnen een uur kon zijn? Daarnaast verdween de ene nachttrein na de andere. Dat fenomeen werd bijna een museumstuk, iets van het verleden. Hoe anders ziet de wereld er vandaag de dag uit...

Omdat er in die tijd zó weinig informatie beschikbaar was over het treinreizen, begonnen we tien jaar geleden een reisblog, reizen-met-de-trein.nl. In de afgelopen jaren hebben we voor onze reisblog heel wat treinen vanbinnen gezien en veel landen per spoor ontdekt. Van de kleine bergtreintjes in Zwitserland tot een luxueus hotel op wielen in Zuid-Afrika, genaamd The Pride of Africa. We schreven al onze avonturen op. Ondertussen worden we versterkt door een kniehoge treinreiziger, onze dochter van drie jaar. Met drie maanden oud gingen we met haar met de nachttrein naar Oostenrijk en gelukkig vindt ze het treinreizen (nog) net zo leuk als haar ouders.

Dit boek is het resultaat van tien jaar treinreizen. Al onze kennis, ervaringen en verhalen vind je hierin terug. Gelukkig is het reizen per trein de laatste jaren alleen maar populairder geworden en nemen mensen steeds vaker liever de trein dan het vliegtuig. Ook de nachttreinen keren weer terug. Met dit boek willen we iedereen die twijfelt om een treinreis te maken, die op zoek is naar inspiratie of niet weet waar te beginnen, helpen met een praktische gids. We geven veel tips die jou helpen om je eerste eigen treinreis uit te kunnen stippelen, maar ook onze favoriete kant-en-klare routes die je eenvoudig kunt volgen.

We helpen je niet alleen op het spoor: ook als je ter plekke bent, tippen we je graag over leuke eetadresjes en hotels. We nemen je mee door België, Frankrijk, Zwitserland, Duitsland en Groot-Brittannië. Door elk van deze landen hebben we een eenvoudige, een gemiddelde en een ervaren route uitgezet. Wanneer je nog nooit een reis met de trein

VOOR DE TREINREIS BEGINT

Praktische informatie

Dus jij wilt graag op avontuur met de trein? In dit hoofdstuk helpen we je met het praktische gedeelte van een treinreis. Hoe boek je een ticket? Wat neem je mee in je rugzak of koffer? En mogen huisdieren eigenlijk mee? Dit hoofdstuk zet jou op het juiste spoor.

WAAROM ZOU IK MET DE TREIN REIZEN?

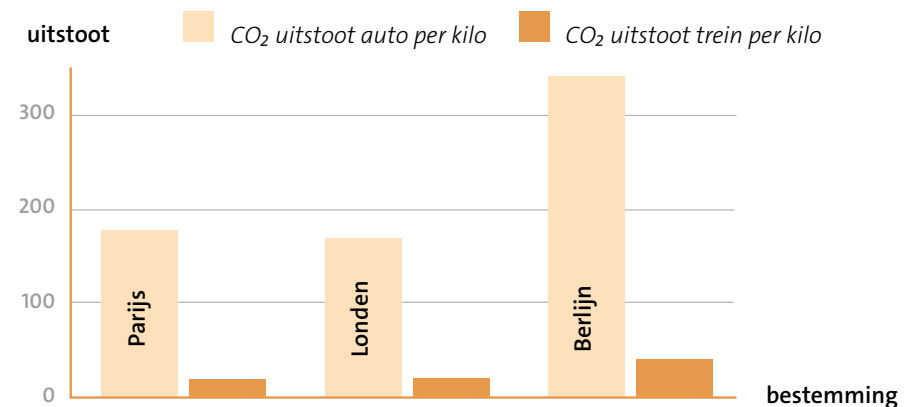
Het gaat niet om de bestemming, maar om de reis ergens naartoe. Een behoorlijk cliché, maar dit is wel hoe je treinreizen het beste kunt omschrijven. Wie in een trein zit, ziet het landschap aan zich voorbijtrekken. Geen haast, een goed boek op schoot en genieten van het uitzicht. De reis én het avontuur beginnen zodra je de trein in stapt. Ja, met een vliegtuig ben je meestal sneller op je bestemming, maar wist je dat dit niet voor alle steden geldt? Londen, Parijs, Brussel... Europese hoofdsteden zijn vaak sneller te bereiken per trein. Want met de trein hoef je niet je koffer in te checken, een paar uur van tevoren aanwezig te zijn of in een lange rij te wachten voor de douane op Schiphol. Ook hoef je bij aankomst niet te wachten op je koffer. En nóg een bijkomend voordeel: anders dan bij een vliegveld, liggen de meeste

stations in het centrum van een stad, dus je hebt geen extra reistijd. Reis je graag met je trouwe viervoeter? Ook voor huisdiereigenaren is het soms makkelijker om met de trein te reizen dan met het vliegtuig.

Daarnaast doe je niet alleen jezelf een plezier met een treinreis, maar ook het milieu. Na wandelen of fietsen is het de duurzaamste manier van reizen. Ter vergelijking: wanneer je met het vliegtuig naar Parijs vliegt, stoot je 180 kilo koolstofdioxide (CO₂) per persoon uit. Met de trein is dit 20 kilo CO₂ per persoon. Ook de fijnstofuitstoot is een stuk lager dan die van een auto of vliegtuig. Ja, er rijden nog steeds vervuilende dieseltreinen rond (helaas ook in Nederland), maar in steeds meer landen rijden de treinen op groene stroom. Daarnaast is een dieseltrein nog steeds minder vervuilend dan

een benzine- of dieselauto. Wie rekening wil houden met zijn ecologische voetafdruk, kan dus beter voor de trein kiezen. Bij elke route in dit boek vind je een CO₂-vergelijking

met de auto, zodat je precies kunt zien hoe duurzaam je reis is. Zelf de CO₂ uitrekenen van een treinreis kan via ecotree.green/nl/calculate-train-co2.

MET WELKE SOORTEN TREINEN KAN IK REIZEN?

De ene trein is de andere niet. Zo zijn er verschillende soorten passagierstreinen te onderscheiden, en het verschilt ook per land en/of spoorwegmaatschappij welke soorten treinen er rijden.

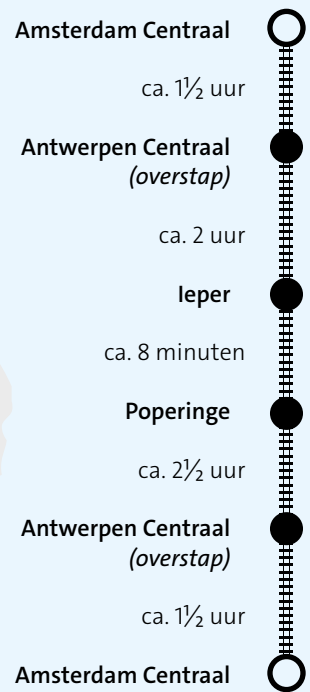
DE NACHTTREIN

Deze trein rijdt 's nachts en heeft meestal maar een paar stops. Een nachttrein, afhankelijk van het land en de route, heeft zit-, lig- en slaappleatsen en deze zijn verdeeld over een aantal coupés in een rijtuig. Het verschil tussen een lig- en een slaappleats is dat een slaappleats vaak luxer en comfortabeler is, en meestal is er maar plek voor drie perso-

nen. Afhankelijk van het aantal reizigers (en de prijs) kun je vaak kiezen uit zespersoons-, vierpersoons- en driepersoonscoupés. Hoe minder reizigers in een coupé, hoe hoger de prijs. Reserveren is niet altijd verplicht, maar wel aan te raden. Voorbeelden van een nachttrein zijn de Nightjet, Intercité de Nuit, Night Riviera en de Caledonian Sleeper.

DE HOGESNELHEIDSTREIN (HSL)

Een HSL is een trein die sneller rijdt dan een standaard sneltrein. Ook heeft deze trein vaak maar een paar stops en meestal alleen in grote steden met een groot station. Tickets voor deze trein zijn vaak duurder en in sommige HSL-treinen is het reserveren van een stoel verplicht. De enige uitzondering op

ROUTE 1 Door de Westhoek

Glooiende heuvels, wijngaarden en hopvelden trekken aan ons voorbij terwijl het boemel-treintje door de Westhoek dendert. Het landschap ziet er zo vredig uit, maar toch zie je hier en daar littekens van een triest verleden. Honderd jaar geleden zag het er hier namelijk heel anders uit. Verschroeiide aarde, modder en kraters. De Westhoek was ooit het strijdtoneel van de Eerste Wereldoorlog en dat is ook nu nog goed te zien.

De Westhoek ligt tussen de Noordzee en Frankrijk in, in het meest westelijke hoekje van België. Het is een groen gebied met beboste heuvels (West-Vlaams Heuvelland) en knusse steden als Leper en Poperinge – en met een authentieke Belgische sfeer. De Westhoekers zijn echte levensgenie-

ters en foodies kunnen hier volop genieten van heerlijke streekgerechten (zoals potjevleesch) en de beste streekbieren. Ook *outdoorfans* kunnen hier hun hart ophalen, met prachtige wandeltochten en mooie fietsroutes. Naast de leuke steden, groene natuur en natuurlijk goed eten, is de West-

PRAKTISCHE INFORMATIE

Moeilijkheidsgraad: eenvoudig	CO₂-uitstoot: 4 kg (141 kg minder dan met de auto)	westhoek-met-de-trein
Reistijd: vanaf Amsterdam naar Leper 3 uur en 29 minuten met de Eurostar, of 5 uur met de Intercity	Overstappen: 5x	• toerismeieper.be
Aantal dagen: minimaal 4	Prijs treinreis: €	visitflanders.com/nl/flandersfinestfietsroutes/vredesfietsroute
Aantal km: 624 km	Beste reistijd: april - oktober	• toerismepoperinge.be
	Meer lezen:	
	• toerismewesthoek.be	
	reizen-met-de-trein.nl/	

hoek ook een plek van herdenking. Deze route brengt je langs gezellige steden en hopvelden, maar ook langs begraafplaatsen, musea en monumenten. De treinreis begint in Amsterdam Centraal, waar je de trein neemt via Antwerpen naar Ieper. Vanuit Ieper reis je door naar Poperinge, waar de reis eindigt. Reken voor deze reis minimaal vier dagen en drie nachten, al kun je er natuurlijk altijd langer over doen als je de steden beter wilt leren kennen.

Voordat de reis begint

Tickets boek je online via NS International. Voor deze reis moet je twee enkele (losse) reizen boeken, aangezien je heenreis anders is dan je terugreis. Voor de heenreis kun je kiezen uit twee opties: met de Eurostar of met verschillende intercity's. De laatste optie is het goedkoopst (het kan je 20 euro schelen), maar de reis duurt dan 5 uur en je moet drie keer overstappen. Met de Eurostar ben je er binnen 3 uur en 33 minuten en stap je één keer over op Antwerpen. We raden aan om met de Eurostar te reizen. Voor je terugreis van Poperinge naar Amsterdam kun je ook kiezen uit verschillende opties. De snelste route (en de duurste) is met de Eurostar. De reis duurt dan 3 uur en 37 minuten en je stapt één keer over, wederom op Antwerpen Centraal. Je kunt ook de intercity pakken, die er 4 uur en 25 minuten over doet, met eveneens een overstap op Antwerpen Centraal.

'IEPERLINGEN WETEN HOE ZE MOETEN GENIETEN VAN HET LEVEN.'

DAG 1 & 2

AMSTERDAM → IEPER

Vertrek in de ochtend met de trein vanuit Amsterdam Centraal, zodat je rond de lunch aankomt in Ieper. Hier verblijf je twee nachten. De stad Ieper werd tijdens de Eerste Wereldoorlog geheel verwoest en daarna weer opgebouwd in de vooroorlogse staat. De gebouwen zien er dus oud uit, maar zijn 'maar' iets meer dan 100 jaar oud. Elke dag om acht uur 's avonds wordt nog steeds de Last Post gespeeld (een militair signaal dat lijkt op het signaal dat voorafgaand aan de 2 minuten stilte tijdens Dodenherdenking wordt gespeeld), als herinnering aan de gesneuvelden in Ieper.

Ondanks alle herdenkingen en musea, is Ieper geen trieste stad. Rondom de Grote Markt vind je veel gezellige cafés en restaurants en het centrum voelt erg gemoedelijk aan. Misschien weten de Ieperlingen juist door het trieste verleden hoe ze moeten genieten van het leven. De biertjes vloeien rijkelijk en er is hier geen tekort aan goede restaurants, speciaalzaakjes en gezellige terrasjes. Ieper is de ideale citytrip voor zowel foodies als geschiedenisliefebbers.

